

реалізувати продукції в середині або наприкінці маркетингового року, коли ціна найвища.

Також важливим є визначення на початковому етапі підготовки до проведення зовнішньоекономічної операції вигод які отримає ОТГ від успішного проведення даної операції. На нашу думку, для закріплення соціального та економічного ефекту від проведення експортної операції ОТГ має взяти на себе ще й допомогу в організації міжнародної сертифікації. Адже міжнародна сертифікація сільськогосподарського виробництва автоматично сприяє розвитку соціальної та виробничої інфраструктури сільських територій.

Отже, зовнішньоекономічна діяльність сільськогосподарських товаровиробників прямо впливає на рівень соціального та економічного розвитку об'єднаних територіальних громад. Саме тому останні мають всіляко стимулювати та підтримувати вихід сільськогосподарських підприємств на зовнішні ринки. При цьому важливим є закріплення вигод котрі отримає кожна зі сторін від проведення зовнішньоекономічної операції.

Інформаційні джерела

1. Український клуб аграрного бізнесу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ucab.ua/> (Актуально на: 11.03.2020).

5. Червен І.І. Реформа децентралізації і розвиток сільських територій в Україні/ І. І. Черен, С.І. Павлюк // Вісник аграрної науки Причорномор'я – 2019. – № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://visnyk.mnau.edu.ua/statti/2019/n102v2r2019cherven.pdf> (Актуально на: 11.03.2020).

6. Щодо визнання господарських операцій сільськогосподарського виробника – платника єдиного податку четвертої групи з реалізації продукції на експорт контрольованими операціями // Державна фіскальна служба України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/> (Актуально на: 11.03.2020).

Чикуркова А.Д., д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування
Подільський державно аграрно-технічний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Важливу роль в створенні додаткових робочих місць, підвищенні самозайнятості населення, особливо в сільській місцевості, зниженні рівня безробіття та підвищенні рівня матеріального забезпечення населення Кам'янець-Подільського району Хмельницької області відіграє мале підприємництво. Суб'єкти малого та середнього бізнесу займають в районі провідне місце в організації торговельного обслуговування, перевезенні пасажирів, забезпеченні нафтопродуктами, розвитку громадського

харчування та сільгоспвиробництва. Поступово зростає їх роль в насиченні ринку хлібобулочними, ковбасними, макаронними виробами, безалкогольними напоями.

Так за підсумками 2020 року в районі працювало 190 малих та 14 середніх підприємств, на яких зайнято 1440 та 1652 осіб відповідно, їх рівень середньої заробітної плати становить 8216 грн. та 3706 грн. відповідно. Також здійснює діяльність близько 1648 фізичних осіб - підприємців, 286 з яких використовує працю 940 осіб, їх середня заробітна плата - 3343 грн. Таким чином у малому підприємстві зайнято 5680 осіб. Частка середнього і малого підприємства в загальних обсягах реалізації продукції у 2018 році становила 31,4 %. У 2020 році очікується, що частка середнього і малого підприємства в загальних обсягах реалізації району складе 35% [1].

Протягом останніх років спостерігається тенденція нарощування обсягів зовнішньої торгівлі Хмельницької області. При цьому обсяги експортних поставок перевищують обсяги імпорتنих операцій, про що свідчить додатне сальдо зовнішньої торгівлі. Структура зовнішньої торгівлі підприємств Хмельницької області показує стійке зменшення частки зовнішньоторговельних операцій з країнами СНД. Водночас частка експортованих та імпортованих товарів до країн Європейського Союзу та інших країн світу щорічно збільшується. Протягом 2011-2018 років зростала кількість учасників зовнішньої торгівлі регіону – підприємств області, які здійснюють зовнішньоторговельні операції, та міжнародних країн-партнерів. Головними товарними групами експорту є продукти рослинного та тваринного походження, машини, обладнання; імпорту машини, обладнання, пластмаси, полімерні матеріали та транспортні засоби [2].

На кінець 2020 року у розвиток економіки району підприємствами та організаціями за рахунок усіх джерел фінансування очікується освоєння інвестицій на суму 360,0 млн. грн. Власні кошти підприємств та організацій залишились одним із найвагоміших джерел фінансування капіталовкладень. Найбільшу частку капіталовкладень було спрямовано у розвиток промислових та сільськогосподарських видів діяльності. Дані кошти були спрямовані на будівництво електростанції на сонячних батареях в с.Рихта, будівництво дробильно-сортувального комплексу в с.Вербка, капітальні ремонти транспортних засобів, оновлення машин і обладнання промислових підприємств, оновлення сільськогосподарської техніки агроформуваннями, реконструкцію та модернізацію торговельних закладів.

Район готовий і буде співпрацювати з інвесторами по впровадженню важливих інвестиційних проектів і в першу чергу в тих галузях, які є пріоритетними для розвитку економіки району, а саме:

- в сільському господарстві;
- в харчовій та переробній промисловості;
- в переробці мінеральної сировини регіону;
- в розвиток сфери побутових послуг;
- в галузі туризму.

Із загальної суми іноземних інвестицій, які залучені у розвиток економіки області, 61% залучено в розвиток економіки нашого району. Обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку району на кінець 2020 року складає 106,9 млн. дол. США, що становить 115,7% до початку року.

В економіку району інвестували капітал представники 8 країн (Нідерланди, Швейцарія, Німеччина, Греція, Італія, Польща, Канада). Переважають за обсягами внесеного капіталу Нідерланди.

Обсяг експорту товарів за 9 місяців 2020 року збільшився у порівнянні до 2018 року на 1120 %, і становить 9,8 млн. дол. США, обсяг імпорту зріс на 28 %, і становить 14,9 млн. дол. США (рис. 1).

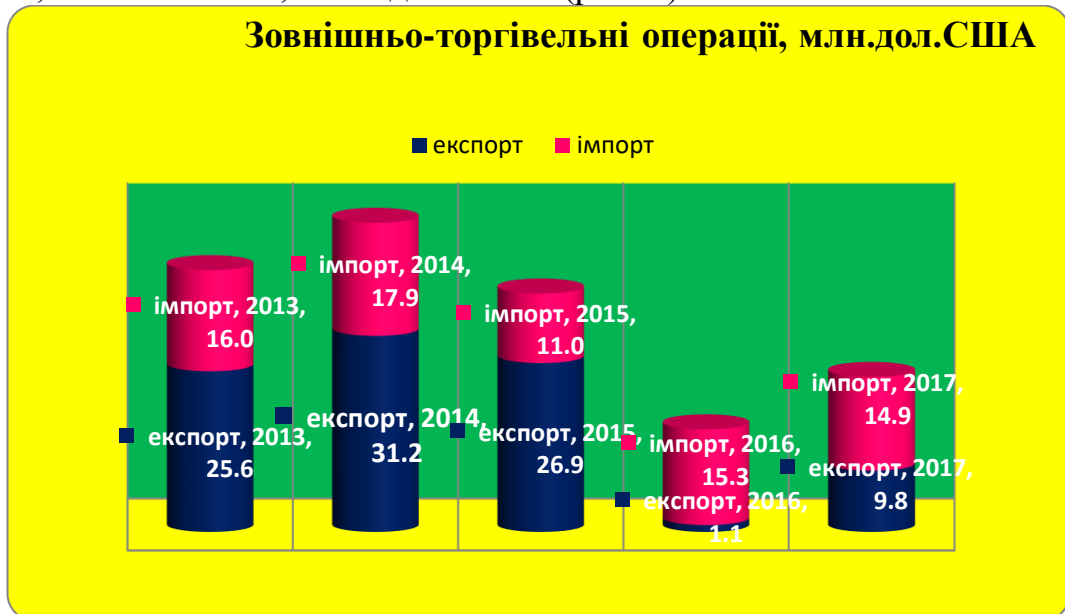

Рис. 1. Зовнішньоторгівельні операції, млн дол. США
Джерело: дані Кам'янець-Подільської РДА Хмельницької області.

Загальний обсяг іноземних інвестицій з початку інвестування станом на 01.11.2020 року – 106,872 млн. дол. США, що на 7,925 млн. дол. США більше у порівнянні з цим же періодом 2018 року, темп росту до початку року складає 115,7 %. Обсяг іноземних інвестицій на одну особу становить 1622,6 дол. США. Прямі іноземні інвестиції залучило 14 підприємств району.

Обсяг експорту товарів за 9 місяців 2020 року збільшився у порівнянні до 2018 року на 1120 %, і становить 9832,1 тис. дол. США, обсяг імпорту зріс на 28 %, і становить 14 948,9 тис. дол. США, сальдо негативне 5116,8 тис. дол. США.

На території району діє 6 експортоорієнтованих підприємств ДП «Кам'янець-Подільський лісгосп», ПП «Квін Майстер», ТзОВ «СКАМЕ-УА», ТОВ «Омега Керамік», філія «Птахофабрики «Авіс» ПАТ «Агрохолдинг Авангард». Основними ринками збуту продукції є Польща, Молдова, Литва, Чехія, Румунія, Греція, ОАЕ, Ірак, Грузія, Білорусія, Словаччина[1].

Основою економіки Хмельницької області і Кам'янець-Подільського району є середні підприємства, де зайнято 56,6% працівників підприємств, які забезпечують 58% обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг). Пріоритетною сферою діяльності суб'єктів малого і середнього підприємництва області є торгівля та сфера послуг, питома вага якої у загальному обсязі продукції (робіт, послуг, товарообігу), яка становить майже 34%. Підвищення ефективності роботи підприємств малого бізнесу малими підприємствами сприяло зростанню надходжень до бюджетів усіх рівнів від їх діяльності[1].

Отже, процес становлення та розбудови Української держави збігся у часі з реформуванням адміністративно-територіальної, політичної системи та становленням демократичного інституту публічної влади – місцевого самоврядування, яке визначається як право та реальна спроможність територіальної громади в межах законів та повноважень самостійно вирішувати питання місцевого розвитку територіальної громади. Слід зазначити, що основою життєдіяльності територіальної громади завжди буде економічний розвиток, який повинен бути регульованим та направленим на підвищення якісного рівня життя громади, а також росту її добробуту. Процес стратегічного планування активно залучає територіальну громаду до вирішення власних проблем і, одночасно, визначає пріоритетні напрями соціально-економічного розвитку, а також можливі шляхи виходу з кризової ситуації щодо зайнятості жителів відповідного села, селища.

Інформаційні джерела

1. Соціально-економічне становище у Кам'янець-Подільському районі Хмельницької області. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<https://kp-rda.gov.ua/socialoekonomichne-stanovische-v-rajoni-15-35-04-17-07-2018/>
2. Стратегія розвитку Хмельницької області на 2021-2027 роки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/strategiya-rozvytku-hmelnyczkoyi-oblasti-na-2021-2027-roky.pdf>.